# BARN & UNGAS RÖST

## - om rätten att få uttrycka sin mening

Det är barn och ungas rättighet att få uttrycka sin mening och få den respekterad i frågor som rör dem. Det är vår skyldighet som vuxna att göra det möjligt. För att kunna utveckla lärmiljön så den fungerar för alla är det nödvändigt att ta del av barn och ungas tankar, erfarenheter och åsikter.

Fortsättningsvis benämner vi barn och elever enhetligt som barn för att göra texten mer läsvänlig.

### DELAKTIGHET - Hur kan vi öka barn och ungas delaktighet i frågor som rör dem?

Barns åsikter behöver synliggöras i alla led – i planering av insatser, beslut, genomförande, uppföljning och utvärdering.

- Hur upplever barnet sin situation i förskolan eller skolan?
- Hur tas barnets åsikter till vara i beslut?
- Hur involveras barn i insatser som beslutats?
- Hur upplever barnet att insatsen har fungerat?
- Hur blir barnets åsikter synliga i dokumentationen?

Barns åsikter är grunden för vårt arbete i att skapa goda lärandemiljöer. Tillsammans blir vi klokare.

Vi sitter på värdefull information!

I skollagens första kapitel 10§ lyfts det fram att:

- barns inställning ska klarläggas så långt det är möjligt
- barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör hen
- barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad

(SFS 2010:800)

**Örebro kommun**
**Centralt skolstöd - Lotsen**
orebro.se/pedagogorebro/lotsen

ÖREBRO

## SAMTALA MED BARN - Hur kan vi möjliggöra att barns röster kommer fram?

Som vuxen i samtal med barn bär du ansvaret för att barns åsikter kommer fram och att barnet känner sig sedd och lyssnad till. Därför är det viktigt att på förhand reflektera över samtalets innehåll och form.

Visuellt stöd kan vara ett viktigt verktyg i samtalet. Vill du läsa mer om visuellt stöd i samtal med barn? Länkar finns längst ner i dokumentet.

### Inför samtalet

Följande saker kan vara till hjälp att fundera på inför ditt samtal med barnet.

*Tidigare samtal* — Titta efter tidigare dokumenterade samtal med barnet. Vad har framkommit i dessa samtal? Är det något som behöver följas upp? Användes någon form av samtalsstöd och hur fungerade det?

*Plats och tid* — Välj en plats där barnet känner sig tryggt och en tidpunkt som passar för barnet.

*Tillgänglighet* — På vilket sätt förstår barnet bäst? Hur kommunicerar barnet? Behöver barnet en tolk eller stöd av vårdnadshavare? Är barnet hjälpt av samtalsstöd, i så fall hur?

*Förbered barnet* — Barnet behöver bli förberedd på var samtalet ska äga rum och vad det ska handa om. Detta behöver kommuniceras på ett sätt som blir begripligt för barnet, till exempel med hjälp av visuellt stöd.

*Återkoppling* — Förbered dig på att kunna berätta för barnet vad, när och hur en återkoppling kommer att ske. Vilka andra vuxna, som till exempel vårdnadshavare och arbetslag, kommer att ta del av det som barnet berättar?

### Under samtalet

Under samtalets gång är det viktigt att barnet upplever att du som vuxen visar att du är nyfiken och intresserad på vad barnet har att berätta. Att barnet upplever att hens tankar, åsikter och erfarenheter är värdefulla och att du som vuxen kommer ta tillvara på det som blir sagt.

*Samtalets syfte* — Börja med att klargöra samtalets syfte och vad det som kommer fram i samtalet kommer att användas till.

| | |
|---|---|
| *Frågor* | Variera mellan att ställa öppna och slutna frågor. Öppna frågor ger utrymme för bredare och mer varierade svar. Slutna frågor kan vara lättare och mindre energikrävande att svara på. |
| *Visuellt stöd* | Visuellt stöd kan vara till hjälp för vuxna att förtydliga kommunikationen och göra språket mer begripligt för barnet. Ett visuellt stöd kan även vara till hjälp för barnet att uttrycka sig. Visuellt stöd möjliggör för gemensamt fokus och samförstånd. |
| *Uppsummering* | Mot slutet av samtalet är det värdefullt att summera vad som har blivit sagt och tydliggöra för barnet hur du har uppfattat hens tankar och åsikter. Berätta och kom överens om vilka som kommer få ta del av det som har kommit fram i samtalet och eventuellt på vilket sätt informationen kommer att ges. |
| *Återkoppling* | Berätta att du kommer att återkomma till barnet och berätta vad som sagts i mötet och vad som har bestämts. |

**Efter samtalet**

När du haft ditt samtal med barnet kan följande saker vara bra att tänka på.

| | |
|---|---|
| *Reflektion och utvärdering* | Vad i samtalet var det som blev bra? Var det något som blev mindre bra? Vad kan du i så fall göra annorlunda nästa gång? Reflektera gärna både över samtalets innehåll och form. |
| *Dokumentation* | Fundera över om samtalet behöver dokumenteras. Om visuellt stöd användes i samtalet ta gärna ett fotografi av detta så kan det användas som underlag vid kommande samtal. |
| *Återkoppling* | Återkoppla samtalet till berörda personer. |

## Vill du läsa mer?

Samtala med barn och unga
*Barnombudsmannen*

Visuellt stöd – i ett utforskande samtal med barn och unga
*Lotsen*

Likvärdiga elevsamtal – elevens röst genom samtalsstöd
Språk – ett verktyg för lärande och relationer
*Lotsen Bloggar*